Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ $\mathbf{1}$ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν $\mathbf{2}$ ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς $\mathbf{3}$ ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι δὲ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν: χάρις, ἔλεος, $\mathbf{4}$ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν¹⁵ κατέλιπόν¹⁶ σε ἐν Κρήτη,¹⁷ ἵνα τὰ λείποντα¹⁸ ἐπιδιορθώση,¹⁹ καὶ 5 καταστήσης²⁰ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην:²¹ εἴ τίς ἐστιν 6 ἀνέγκλητος,²² μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορία²³

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶πρό, before (gen), before (gen)

Πρὸς Τίτον 1:7

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι,² ματαιολόγοι²³ καὶ φρεναπάται,²⁴ μάλιστα²⁵ οἱ 10 ἐκ περιτομῆς,²⁶ οῦς δεῖ ἐπιστομίζειν:²⁻ οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν,²⁶ 11 διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ²ց κέρδους³⁰ χάριν.³¹ Εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος 12 αὐτῶν προφήτης, Κρῆτες³² ἀεὶ³³ ψεῦσται,³⁴ κακὰ θηρία,³⁵ γαστέρες³⁶ ἀργαί.³⁻ Ἡ 13

¹ἀσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ²ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ³ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ⁴ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ⁵οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ⁶αὐθάδης, self-willed, stubborn. γὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken. πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ¹¹ αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ¹¹ φιλόξενος, hospitable. ¹² φιλάγαθος, loving what is good. ¹³ σώφρων, self-controlled, sensible. ¹⁴ ὅσιος, righteous, pious. ¹⁵ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ¹⁶ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ¹⁻ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹8 δυνατός, powerful, possible. ¹⁰ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ²⁰ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²¹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²² ἐλέγχω, convict, reprove. ²³ ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ²⁴ φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ²⁵ μάλιστα, especially, most of all. ²⁶ περιτομή, ῆς, ἡ, circumcision. ²⁻ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ²৪ ἀνατρέπω, overturn, upset. ²² αἰσχρός, shameful, base. ³⁰ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ³¹ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ³² Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ³³ ἀεί, always, ever. ³⁴ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ³⁵ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ³⁶ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ³⁻ ἀργός, inactive, idle.

Byzantine NT

μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. 2 Δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῆ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς 14 ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς 15 καθαροῖς: τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν: ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, 16 τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι. 20

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῆ ὑγιαινούση διδασκαλία: πρεσβύτας νηφαλέους 2 εἶναι, σεμνούς, 5 σώφρονας, 6 ὑγιαίνοντας τῆ πίστει, τῆ ἀγάπη, τῆ ὑπομονῆ: 3 πρεσβύτιδας ώσαύτως 2 ἐν καταστήματι 1 ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνω πολλω δεδουλωμένας, 4 καλοδιδασκάλους, 5 ἵνα σωφρονίζωσιν τὰς νέας 4

¹ μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ² ἀληθής, true, unconcealed. ³ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ⁴ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁵ ἀποτόμως, severely, rigorously. ⁶ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁷ προσέχω, take head of, attend to. ⁸ Τουδαϊκός, Jewish, Judaic. ⁹ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ¹⁰ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹¹ καθαρός, clean, pure. ¹² μιαίνω, stain, defile. ¹³ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁴ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹⁵ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ¹⁶ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁷ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹⁸ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ¹⁹ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²⁰ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ²¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ²² διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ²³ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ²⁴ νηφαλέος, sober, temperate. ²⁵ σεμνός, honorable, dignified. ²⁶ σώφρων, self-controlled, sensible. ²⁷ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ²⁸ πρεσβύτις, ιδος, ἡ, older woman, elderly lady. ²⁹ ώσαύτως, likewise. ³⁰ κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ³¹ ἱεροπρεπής, reverent. ³² διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³³ οἶνος, ου, ὁ, wine. ³⁴ δουλόω, enslave, bring under subjection. ³⁵ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ³⁶ σωφρονίζω, encourage, advise. ³⁷νέος, new, young.

Πρὸς Τίτον 2:5

φιλάνδρους είναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, άγνάς, όικουρούς, άγαθάς, 5ύποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται: 6 τοὺς νεωτέρους ωσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν: περὶ πάντα σεαυτὸν τοὺς νεωτέρους ωσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν: 7παρεχόμενος 12 τύπον 13 καλῶν ἔργων, ἐν τῆ διδασκαλία 14 ἀδιαφθορίαν, 15 σεμνότητα, 16 ἀφθαρσίαν, 17 λόγον ὑγιῆ, 18 ἀκατάγνωστον, 19 ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας 20 8 έντραπῆ, 21 μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον. 22 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις 23 9 ύποτάσσεσθαι, έν πᾶσιν εὐαρέστους είναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 25 μὴ 10νοσφιζομένους, 26 άλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους 27 ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν 14 τοῦ σωτῆρος 28 ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν 29 ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη 30 γὰρ ἡ 11χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πασιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα $\frac{32}{2}$ ἡμᾶς ἵνα, 12 άρνησάμενοι³³ τὴν ἀσέβειαν³⁴ καὶ τὰς κοσμικὰς³⁵ ἐπιθυμίας,³⁶ σωφρόνως³⁷ καὶ

¹ φίλανδρος, love for a husband. ² φιλότεκνος, loving one's children. ³ σώφρων, self-controlled, sensible. ⁴ άγνός, pure, holy. ⁵ οἰκουρός, housekeeper. ⁶ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁷ βλασφημέω, revile, blaspheme. ⁸ νέος, new, young. ⁹ ώσαύτως, likewise. ¹⁰ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ¹¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹² παρέχω, offer, afford. ¹³ τύπος, ου, δ, mark, example. ¹⁴ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹⁵ ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ¹⁶ σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ¹⁷ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ¹⁸ ὑγιἡς, whole, healthy. ¹⁹ ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ²⁰ ἐναντίος, opposite, hostile. ²¹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ²² φαῦλος, worthless, bad. ²³ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ²⁴ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ²⁵ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁶ νοσφίζω, rob, set apart. ²⁷ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁸ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ²⁹ κοσμέω, adorn, put into order. ³⁰ ἐπιφαίνω, appear, shine. ³¹ σωτήριος, saving, bringing salvation. ³² παιδεύω, teach, educate. ³³ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ³⁴ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ³⁵ κοσμικός, earthly, worldly. ³⁶ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ³⁷ σωφρόνως, soberly, sensibly.

Byzantine NT

δικαίως παὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν 13 ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης 14 ἀνομίας, καὶ καθαρίση ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε 11 μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. 12 Μηδείς σου 15 περιφρονείτω. 13

Υπομίμνησκε¹⁴ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, ¹⁵ πειθαρχεῖν, ¹⁶ πρὸς **3** πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους ¹⁷ εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ¹⁸ ἀμάχους ¹⁹ εἶναι, 2 ἐπιεικεῖς, ²⁰ πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ²¹ πραότητα ²² πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ³Ημεν 3 γάρ ποτε ²³ καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ²⁴ ἀπειθεῖς, ²⁵ πλανώμενοι, ²⁶ δουλεύοντες ²⁷

¹ δικαίως, righteously, justly. ² εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ³ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁴ ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing. ⁵ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁶ λυτρόω, ransom, liberate. ⁷ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁸ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁹ περιούσιος, chosen, special. ¹⁰ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ¹¹ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹² ἐπιταγή, ῆς, ἡ, command, commandment. ¹³ περιφρονέω, disregard, look down on. ¹⁴ ὑπομμνήσκω, remind, remember. ¹⁵ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹⁶ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ¹⁷ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁸ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁹ ἄμαχος, uncontentious, peaceable. ²⁰ ἐπιεικής, yielding, gentle. ²¹ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²² πραΰτης, mildness, gentleness. ²³ ποτέ, once, at some time. ²⁴ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ²⁵ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²⁶ πλανάω, deceive, lead astray. ²⁷ δουλεύω, serve, am a slave.

Πρὸς Τίτον 3:4

ἐπιθυμίαις¹ καὶ ἡδοναῖς² ποικίλαις,³ ἐν κακία⁴ καὶ φθόνω⁵ διάγοντες,6 στυγητοί,7 μισοῦντες 8 ἀλλήλους. Ότε δὲ ἡ χρηστότης 9 καὶ ἡ φιλανθρωπία 10 ἐπεφάνη 11 τοῦ 4 σωτῆρος 12 ήμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνη ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, 5άλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον 13 ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ 14 παλιγγενεσίας 15 καὶ άνακαινώσεως $^{^{16}}$ πνεύματος άγίου, οδ έξέχεεν $^{^{17}}$ έφ' ήμᾶς πλουσίως, $^{^{18}}$ διὰ Ἰησοῦ 6 χριστοῦ τοῦ σωτῆρος 12 ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες 19 τῆ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι 7 γενώμεθα κατ' έλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων 8 βούλομαί²¹ σε διαβεβαιοῦσθαι,²² ἵνα φροντίζωσιν²³ καλῶν ἔργων προΐστασθαι²⁴ οί πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ ὡφέλιμα²5 τοῖς ἀνθρώποις: 9 μωρὰς 26 δὲ ζητήσεις 27 καὶ γενεαλογίας 28 καὶ ἔρεις 29 καὶ μάχας 30 νομικὰς 31 περιΐστασο: 32 εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς 33 καὶ μάταιοι. 34 Αἰρετικὸν 35 ἄνθρωπον μετὰ 10

¹ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ²ἡδονἡ, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ³ποικίλος, varied, manifold. ⁴κακία, ας, ἡ, malice, evil. ⁵ρθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ⁶διάγω, spend one's life, live. ⁻στυγητός, hateful, loathsome. ¾μισέω, hate, detest. ᠀χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ¹⁰ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ¹¹ἐπιφαίνω, appear, shine. ¹²σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ¹³ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁴λουτρόν, οῦ, τό, bath, washing. ¹⁵παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth. ¹⁶ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ¹⁻ἐκχέω, pour out, shed. ¹¾πλουσίως, richly, abundantly. ¹⁰δικαιόω, justify, pronounce righteous. ²⁰κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²¹βούλομαι, wish, will. ²²διαβεβαιόομαι, speak confidently, insist. ²³ φροντίζω, be intent on, be careful about. ²⁴προΐστημι, rule. ²⁵ ὡφέλιμος, useful, profitable. ²⁶μωρός, foolish, stupid. ²⁻ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy. ²¾γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy. ²⁰ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ³⁰μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ³¹ νομικός, pertaining to the law. ³²περιΐστημι, stand around, avoid. ³³ἀνωφελής, unprofitable, useless. ³⁴μάταιος, vain, useless. ³⁵ αίρετικός, factious, causing division.

Byzantine NT

μίαν καὶ δευτέραν¹ νουθεσίαν² παραιτοῦ,³ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται⁴ ὁ τοιοῦτος, 11 καὶ ἁμαρτάνει,⁵ ὢν αὐτοκατάκριτος.6

Όταν πέμψω Άρτεμᾶν⁷ πρός σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς 12 Νικόπολιν: εκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τον νομικὸν καὶ 13 Απολλω πουδαίως πρόπεμψον, είνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη. Μανθανέτωσαν 14 δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, είνα μὴ ὧσιν ἄκαρποι.

'Ασπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. 'Άσπασαι τοὺς φιλοῦντας 24 ἡμᾶς ἐν πίστει. 15

¹δεύτερος, second. ²νουθεσία, ας, ή, admonition, instruction. ³παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁴ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ⁵άμαρτάνω, sin. ⁶αὐτοκατάκριτος, self-condemned. ⁷Άρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, Artemas. ⁸Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ⁹σπουδάζω, hasten, be eager. ¹⁰Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ¹¹παραχειμάζω, winter, pass the winter. ¹²Ζηνᾶς, ᾶν, ὁ, Zenas. ¹³νομικός, pertaining to the law. ¹⁴Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ¹⁵σπουδαίως, with haste, diligently. ¹⁶προπέμπω, send before, send forth. ¹⁷λείπω, leave, leave behind. ¹⁸μανθάνω, learn, ascertain. ¹⁹ἡμέτερος, our, our own. ²⁰προΐστημι, rule. ²¹ἀναγκαῖος, necessary, essential. ²²χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²³ἄκαρπος, unfruitful, barren. ²⁴φιλέω, love, kiss.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.